

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік . . . 10 ар. (20 кор.)
 на пів року . . . 5 ар. (10 кор.)
 на чверть року . . . 2-50 ар. (5 кор.)
 на місяць . . . 85 кр. (1 к. 70 с.)

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
 або 36 франків
 на пів року . . . 8 рублів
 або 16 франків
 Поодинокє число по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очі і душу ми вирвеш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми сердце і віра руска.» — 3 Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дні крім неділі і руских свят о год. 6-й пополудні.

Редакция, адміністрация і експедиция «Руслана» під ч. 9 ул. Коперника (Ліндога ч. 9.) Експедиция місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавемана.

Рукописи звертає ся лише на попередне застереженє. — Рекламациі неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надісламі» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

Перед катастрофою.

(Допись з Відня).

Містимо сю допись, трохи спізнєну за дья свят, бо виясняє становиско, яке заняв «християнсько-славянський Союз» під критичну хвилю парламентарного переселєня.

З хвилею, коли Поляки і католицкі людювці з Катрайном на чолі розбили правицю і дотеперішну парламентарну більшість, запанувало в кругах німецької лівіці велике gaudium. Се-ж була друга велика побіда, яку віднесли Німці над анемічними Славянами. 17. жовтня 1899. р. знесено на розказ Німців язикові розпорядженя, а вчера, 7. червня 1900 помогли Поляки — recte Яворський майже на власну руку і під пресією Рувовского — і непевні католицкі Німці під проводом амбітного Катрайна розбити правицю, а враз з нею і програму національної рівноправности. По розбитю правиці порадив пос. Яворський (се факт) д-рови Керберови скликати на 8. червня рано всіх провідників клубів лівіці, себе, Катрайна і Румуна Василька на те, щоби придумати великий (!?) плян для здавлення чеської обструкції. Провідників «Союза» і чеської шляхти не запрошено на сю нараду, бо їм не довірювано. Лише 8. червня рано пошукано ще за опатом Трайнфельсом, провідником 5-ти членного центра консервативного. З наради вишло, що треба би вибрати децемвірат «rei publicae constituendae», котрий би заняв ся придуманєм средств на знищенє чеської обструкції. Поки-що рішено «умучити» Чехів довгими, а крім сего і вечірними засіданнями. Треба було видіти лиця тих великих му-

жів, що зібрали ся в т. зв. «Henkercomité» з генералом Ботою на чолі (так звать тут Функого — дехто Яворского) в хвилі по нараді. Кождий з них ішов з міною стратега, певного побіди. Як звісно однакож, то великий плян не лише не удав ся, але зневолив самих же «Henker-ів» до відвороту. Президент палати, др. Фукс — «der katholische Handlanger» — як тут кажуть — мав виконати плян «Henker-ів». Він перервав читанє чеських петицій на засіданю 8. червня коло години 6-ої вечером словами: wir schreiten zum Schlusse der Sitzung, а відтак (проти реґуляміну) заявив, що бере на дневний порядок засіданя (котре покінчилось) новелю до закона промислового. Се нарушенє реґуляміну викликало чеську бурю, котрої подрібности звісні.

Рівночасно, коли те все діяло ся, зібрались видійші члєни «Союза» (Повше, Ферянчич, Вахнянин), репрезентати чеської шляхти (гр. Пальфі і кн. Шварценберг) і представителі центра (опять Трайнфельс і гр. Гавівіц) на тихеньку нараду над ситуацією. Перша нарада відбула ся вже 7. червня пополудні, друга, на котру прибув вже і пос. Барвіньский з Кракова і хорватский пос. Вукович, відтак пос. Металь і Періш з чеської шляхти) — 8-го рано. На внесенє «Союзан» рішено на сих сходинах сполучити «осиротілі» клуби правиці в одну цілість і поступати в політичних і тактичних справах солідарно. Пос. Періш виробив програму і на основі сеї програми подано собі руки. Зміст програми подали вже дневники. Провідна мысль єї та сама, що програми колишньої правиці, з тою різницею, що ухвалено взяти ся ділом за переведенє рівноправности всіх народів австрийских, а не обмежа-

тись на пусту теорию, як доси — на жаль — бувало.

Новий «Союз» трех клубів колишньої правиці екладає ся з 33 членів «Славянського христ.-народного Союза», з 19 членів чеської консервативної шляхти і з 5 членів центра — разом з 57 членів. Горстка се мала, але новий «Союз» має повну і певну надію, що в єго склад увійдуть небавом всі чеські послы числом 61 послів, а відай і польські людювці (4 члєни), а може і «независимі» рускі послы. Новий «Союз» міг би проте з часом зрости до сто кільканацять членів і був би в парламенті тим тягарком, що рішає всі важнійші справи — обективно і справедливо.

Новий «Союз» буде удєржувати тісний контакт з Чехами і обійме на разі ролю посередника між ними а правительством. Новий «Союз» постарася о те, щоби Чехів відвести від обструкції.

Стілько на разі. Нині, 9. червня пополудні, збирають ся в комплеті всі члєни нового «Союза» на спільну нараду над ситуацією, котра дуже заострилась.

Д-ра Кербера нам жаль. Він має щирі наміреня, хоч мало досвідю. Єму заручено з сторони лівіці, Поляків і Катрайна, що парламент стане активним, а в кількох годинах се многонадійше марєво щезло як ті нановиди.

Нині лівіця і їх нові адгеренти (Поляки і кат. людювці) дуже збиті з тропу, звичайно як по поражєню. Польське «Коло» засідає нині рано і мабуть значна частина послів виступить з докорами проти пос. Яворского і єго близких сателітів. Пос. Яворський робив в послідних часах богато на свою руку, хоч може в найлучшій волі. Але і єму не достає докладнійших інфор-

ДРАМА НА СЕЛІ.

з словінського переклав

ЛЬКО КУЗІВ.

(Конець).

Коло полудня, коли другі селяне вертали зі Служби Божої, приплів ся Іван — пняий — до мів.

Якийсь час кляв і верещав по хаті. Потім перешуміло трохи вино.

Положив ся і спав до вечера.

* * *

Скоро почало скапувати господарство на Хмарівщині.

В неділю не сидів господар дома. В понеділок не хотіло ся робити.

Лице змарніло, зчорніло. Ходив бездільно по подвірю. На челядь лютив ся і наганяв тяглом до роботи — а сам дармував.

На жінку сердив ся, хочби для найменьшої дрібниці.

Мати часом сварила, нехай для неї та для родини понєхає шкідний наліг пиянства.

А він ще гнівно відповідав, що не за своє, що робить цілий тиждень, а в неділю може со-

бі дозволити на щось лучшого, бо і другі так роблять.

Жінка просила його одного разу, нехай з любови до дітей — а мали хлопця і дівчанку — не марнує і не розшарнує праці, то загремів:

— Ще й ти будеш мені приказувати! Не досить, що не привнеслась нічо з собою, а ще має ся тобі все покорити? Як ти не добре, то забирай ся, звідки прийшла!

Від тоді Оленка мовчала. Тихо, та щоб ніхто і не бачив, проливала густо-часто дрібні слези.

Працювала пильно, дбала про дім, про господарство і про вихованє дітей.

Праця, безрадність і велика грижа порисували-сь тяжкою рукою на єї гарному колєсь личку.

Старіла ся.

Хмарівщина пропадала.

Молодий єї господар почав заходити до Моха і в будні дни.

А коли там пійшов, то вертав добре пняий. Тоді верещав на жінку, на діти, на маму Катрю.

Робота не брала ся його.

Поле перестало родити, бо зле управляв, — сіножати занедбані і пусті. В господарстві було видно готовий, повільний упадок.

Та мовби на доповненє батьківського прокляну, смертельна хроба забрала старшого хлопчика і дівчанку.

Нещасну Оленку то зівсім зломало.

А батько скоро і потішав ся, бо ще остав наймолодший — Стасьо.

Тай пив дальше день за днем, не сам лише, але всі, що були в Моха, пили на його рахунок...

Люде вже почали говорити то се, то те.

— Мох тому винен — говорили одні.

— Ба! а його сестра Юзя; она то його там маниць — говорили другі.

— Фе, тоті зіпсуті баби!

— А той старий дурень слухає єї!

— В дома має жінку.

— Не хоче ся на ню навіть подивити!

— Нещаслива!

— І бідні діти!

— Всео пропе!

— Всео!

— Ой зійдуть они на дідів!

— На дідів!

Іван пропустив вже готівку, що батько полишив, почав продавати худобу з хліва, зерно зі шпіхліра, кусники поля.

Колєсь процвітаюча Хмарівщина спадала, маліла...

Малу-помалу заглядала біда до так щасливої хати...

мацій о ситуації в поодиноких клубах, а з-за зеленого столика годі політикувати.

Про хід нарад зборів розбитої правниці донесу вам.

Збори останків правниці.

Три клуби розбитої правниці зібрались 9 червня пополудни, щоби уконституувати ся. В зборах взяли участь між иньшими: гр. Пальфі, гр. Зедвіц, гр. Чернів, бар. Періш, кн. Шварценберг, гр. Сальм, гр. Ляжаньски (з посеред чеської шляхти); опат Траінфельс, гр. Діркгайм, гр. Гайгвіц і Павмгартен (з центрума) і члени «Союза» майже в комплекті.

Гр. Пальфі яко найстарший віком зазначив, що останки правниці можуть бути горді своїм становищем, яке заняли в останніх критичних днях. Ми не приложили рук до знасилування Чехів, бо ми остали вірні програмі колишньої правниці: «рівноправність всіх австрійських народів». Полудневі Славяни і Русини покладали велику заслугу в очей Чехів. Чехи зобов'язані ним більше, як коли небудь, прийти в поміч сим народам. Ми стоїмо при програмі колишньої правниці і постараємо ся перевести її практично. — Пос. Повше промовив в імени полудневих Славян, сказавши: Ми сповнили свій обов'язок льояльно і сполучили ся в одну цілість на те, щоби у критичнім, бернарляментарнім часі стояти на сторожі прав народів, які заступаємо. Нашою програмою є уздоровлене Австрії. Нова сполука додасть нам нової сили. — Пос. Барвінський годить ся на виводи обох попередних бесідників, заявляючи дальше: Наше поведене в критичній хвили було поважне. Ми перестерігали Поляків і кат. людовців перед тим нещасливим кроком, який они зробили. Одиниці повели польске «Коло» в таборнімецький з всякою легководушністю. В правниці находилась програма Австрії. При сїй програмі лишимо ся. — Пос. Траінфельс сказав: Ми стоїмо при програмі пок. гр. Гогенварта і стоїмо на сторожі прав всіх народів і всіх верств суспільних. Підкладом до того буде і на дальше «Боже право і християньска любов». Ми ніколи не хитрили і не будемо хитрити. Наш прапор — се прапор Австрії. Нова сполука най живє, цвїте і росте! — Пос. Шукле (Словінець) сказав: Австрия була сильна, як довго берегла свою місію християньску проти турецького сходу, і як довго шанувала права народів, що з нею добровільно сполучали ся. Покинувши сю місію, Австрия ослабла. Нині переносить она велику кризу. В тій трудній хвили треба нам витривати на наших становищах. Нашою задачію буде: Чехів притягнути до себе, Поляків отверезити, католицким людовцям сказати, що в сполучі з ліберальною лівницею она пропадуть. Поки-що, треба нам з'організувати ся і шукати за союзниками, а тих найдемо і посеред всяких клубів лівниці. — Пос. Періш каже: Ми сполучимось лише з тими сторонництвами, що стоять на австрійськїм ґрунті. На разі треба вам лише з'організувати ся. Лівницю і їх нових союзників (Поляків і Катрайна) лишім в спокою. Они розійдуть ся так скоро, як скоро зійшли ся. — Пос. Ферянчич сказав: Наша програма має атракційну силу. Тіпимо ся, що «нова правниця» поставила собі за задачу: «практично перевести рівноправність народів». На разі не шукаймо за союзниками. Най они нас шукають. — Пос. Шварценберг обговорював широко чеське питанє. Чехи думали, що вся правниця постоїть за їх права. На жаль показало ся, що Поляки і кат. Німці бавились лише в теорію. Вчерашна днина прояснила богато. Ми пізнали хиткість деяких клубів. Клуби ті, мали заєдно на устах: «Staatsnothwendigkeiten», то першою конечностю в нашій державі є: «вдоволяти народи». Про сю конечность не дбали ні Поляки, ні кат. людовці. Давна правниця розпала ся, бо не мала вже в собі ніяких живних сил. Наша програма буде стреміти до того, щоби управити язикові відносини у всіх коронних краях. Пос. Вахнянин вносить, щоби на чолі нової організації станули всі провідники клубів. Нова організація не сьміє бути пасивною, она мусить стати активною. Наша програма є на скрізь австрійскою. Она бажає дати всім народам їх права. Сю програму треба подати до відомости Чехів, сторонництву Дінавлього, польських людов-

ців, Румунів, «независимих» руских послів і послів з Буковини. Санацію теперішньої ситуації треба почати з долини, не від парламенту. Ми самі мусимо уложити справедливий язиковий закон і заступати его в парламенті. Надто треба взяти ся нам за реформу народних шкіл на основах триєстеньської науки і за реформи суспільні та господарскі. Лівниця відвела доси дві великі побіди над нами. Она довела до знесеня язикових розпоряджень і розбитя правниці. Тепер ударить лівниця на правительство (д-ра Кербера) і буде старати ся взяти в свої руки керму у праві. Лівниця хоче завернути Австрию до часів Аверсберга-Ляссера. Їй пахне німецький централізм, а навіть абсолютизм. Пос. Охримович рад, що в новій організації панує щирість. Се природна — не штучна сполука. Ми оперлись о три принципи: національний, релігійний і патріотичний-австрійський, а на чолі організації стають щирі і ошитні люди.

На сих рїчах, повних одушевленя, покїчилась дискусія. До веденя справ вибрано провідників поодиноких клубів: Пальфіого, Повшого, Барвінського, Булята (що — на жаль — на днях помер у Відні) і Траінфельса. Внесеня пос. Вахнянина прийнято до відомости яко директиви для нової організації. Надто ухвалено, щоби нова організація звалась давним іменем: «правниця», і щоби провідники її удержували тісну зв'язь з «приятними» клубами.

Вавилонське стовпотворене.

Скорий успіх чеської обструкції і нагле замкнене державної ради застало польску прасу цілком неприготовану. Досить було пригладити вступні статі неділішних дневників, щоби переконатися, що нема якоїсь ясної думки про теперішнє положенє, а лише найсуперечнійші фрази та парадокси.

«Gazeta narodowa» говорить більше про Німців ніж про Чехів, витикаючи Чехам, що яли ся обструкції, питає, що они досягнули? «Ото тільки, що розбили автономічну більшість парламентарну — а тим самим висьвідчити самохіть централістичній меншості німецькій найбільшу прислугу, про яку могли лише Німці коли небудь мріти. Бо коли уступила з поля парламентарна більшість, то не числячи німецьких і галицьких радикальних окрुшин, злучили ся тепер централістичні, німецькі клуби в лівниці і розпоряджають найсильнішою в палаті організацією з 180 голосами.

«Dziennik Polski» пише між иньшим: Чехи борються за пайсвятїйшу річ для кожного патріота, любячого свій край, свій люд та свою рідну мову: за признаєне ему прав і то не якихсь прав, неможливих до узглядненя, але тих, які ему слушно належать са з постанови §. 19. конституції. Як рівнорядні з Німцями, після висказу конституції, австрійські горожани, Чехи домагають ся вівноправности і нічого понад неї. Німці, яким давний абсолютизм давав виїмкові права, хочуть і нині удержати ся при сих привілегїях, бажають і нині бути якимсь вибраним народом, провідником славянських народів. І на сїм все спотикає ся. Німці не хочуть уступити ані на ступінь. Кождий безсторонний чоловік, що слїдив борби Чехів та Німців, мусить признати слушність першим. Чехи заявили готовість до як найдальше ідучих уступок, аби лише довести бодай до виносимої згоди. Німці не услухали ані на волос. Побіда їх обструкції побільшила їх апетит. Уже навіть спільна їх програма з Зелених сьвят не вистарчала для них, з кождим днем росли їх вимагання і збільшав ся опір. А пхало їх до сего не якась ідеальне стремленє, або щира охота оборони слухних прав, але така прозаїчна річ, як пострах перед утратою мандатів з рук розфанатизованих виборців агітацією німецьких народовців. Отже покликом німецької борби було: удержанє мандатів; — Чехів: здобутє рівноправности для чеського язика. Тож нічо дивного, що по стороні Чехів найшли ся всі ліпші елементи, що до правниці належали навіть розумні та поважні Німці з католицького сторонництва, признаючи, що справедливість повинно ся вимірити Чехам.

Польске «Коло», осуджуючи оруже обструкції, не могло іти разом з Чехами. Як вірний

союзник боронило і боронить справедливі домагання Чехів, але не згоджувало ся лише під формальним зглядом на їх тактику і тому розійшли ся їх дороги. В супокійній, а однак завзятій борбі против геґемонії та німецькому давленю, репрезентанти обох братних народів вкортці найдуть ся знов побіч себе і підуть рука в руку.

З дияметрально противними твердженнями виступив «Ruch katolicki». Представивши чеську обструкцію, як діло молодческого клубу, що не має загального признаєня в чеськїм народі, кінчить сей дневник свої уваги словами: З притиском належить наклеїмити чеську обструкцію і ствердити, що єї піднято не в інтересі рівноправности чеського народа з німецьким, але в інтересі асекурації мандатів молодческих послів; що она є страшним злочиним супроти держави і других народів, що шкочить може найбільше самим Чехам, бо не допускає до зреалізованя справедливого для них прокту Кербера. Тож тому злука Поляків з Чехами зірвана. З теперішніми репрезентами Чехів не може мати ніч спільного нарід, що почитає героїв свободи, а не авантюриків і комедиянтів. Вільна рука супроти лівниці, але і супроти Чехів та стремленя до приверненя животної ради державної мусять стати кличем для Кола польского в найближшій добі.

«Słowo Polskie» вже від двох літ старало ся доказати шкідливість і неприродність чесько-польского союза. Коли ще Коло польске стояло вірно при Чехах, а польска праса признавала політику єдности Славян в Австрії єдино розумною і отвертою дорогою на далеку будучину, то «Słowo Polskie» на осїбняка виступило против сего напрямку, називаючи се расовою політикою, яка не має оправданя ані супроти поступу духа лібералізму, ані супроти наслідків, які принесе для Поляків. Тож очевидно, що тепер «Słowo Polskie» виступає в ролі ментора, який відкликє ся на се, що вже приповів був давно, та тепер оно здійснило ся: що славянська політика не має рації, що теперішня правниця не дасть удержати ся, та що Поляки повинні покинути Чехів їх судбі, поводячи ся лише єгоїстичними інтересами. Говорячи про сам факт замкненя сесії, каже «Słowo Polskie»: У великїм постраху перед «німецькою геґемонією, для якої замкнули ся вже на завсїгди часи в Австрії, ми влізли самохіть під чеську геґемонію — під нечувану перевагу. Клич чеської борби против сеї «nadwładza Niemc» довів до сего, що почала ся дійсєна «надвласть Чехів», які на кождім кроці станули з цілою булою на становищу — l'etat c'est nous. Відвисканє вільної руки для Поляків в Австрії є найбільшою добичею. Позисканє вільної руки мусить означити можливість шуканя найбільшого добра краю, в кождій політичній коаліції, яку накаже народний інтерес, спокій, розум та погляд з точки зріня народної, краювої і державної.

Нарешті «Kurjer Lwowski» пише так про сю найновїшу політичну подію. Здавало би ся, що Поляки, яким не лише тут в Галичині через такі довгі літа діяла ся величезна кривда, але ще і нині винародовлюють їх братий в бруґальний спосіб в заборі прускїм та російскїм — що сї Поляки стануть в обороні своїх чеських братів, а тим самим в обороні своїх власних прав. Бож прецінь відомо, що се, що нині посїдаємо в Галичині, се також не дане на підставі якогось закона, але мовби з ласки в дорозі розпорядженя — яке зі зміною ситуації могли би нам цофнути. Так однак не було. В польскїм Колі рішає не народний інтерес, але особистий інтерес магнатів, станьчиків і карьеровичів. Правницю чорти взяли — а доконало се Коло польске, яке завсїгди висувало ся на чоло сеї правниці. Против Кола польского виступив Пальфі і Діпавлі, а виразним союзником Кола був лише німецький станьчик гр. Стірк, який твердив, що «Чехи мусять піддати ся без всяких услівій і всяких дальших застережень, жадних концесій!» Ся німецька бута мусїла спровокувати Чехів. Є се конскєвенцією поступованя Німців, які хочять радити в Австрії неподільно.

З ПОЛІТИЧНОГО ПОЛЯ.

Чеський клуб відбув засіданє в суботу, на яким видано комунікат такого змісту: Клуб

ствердив, що лівиця в спілці з пос. Яворским допустила ся великого блуду сим, що готовість чеського клубу до поагодження внесень, дотично запомог з причини елементарних нещаст, хотіла визискати в нешляхотний спосіб, щоби перепачкувати не лише промисловий закон, але також бюджетову провізю. Коли-б сторонництва були звернули ся до Чехів з прошенем, бути може, що на сій дорозі були би позискали вилучене промислового закона від обструкції. Однак з хвилею, коли в такий спосіб заохтіли перемогти обструкцію, Чехи мусіли відповісти тим, що вчинили. Замкнене сесії доказує, що і чеська обструкція, так само як німецька, є в силі розбити парламент. Після добрих інформацій належить приймати з великою резервою вість про розв'язане палати. Здає ся, що правительство має намір вести далше чесько-німецькі переговори. Клуб висказує переконанє, що коли не буде заключеним бодай завішене оружжя межі Чехами а Німцями, так не дасть ся осягнути уздоровленє парламенту і цілого політичного життя.

Розпущені вісти про часткове пересиленє в кабінеті, а іменно про уступленє пп. Пентака, Резека і Гартля з кабінету, не находить потвердження. Також і поголоска про розв'язанє ради державної показує ся, що пайменьше, передчасною.

Справи китайські мотають ся чим раз більше. Не знати, чи се познаки часового пересиленя, чи смертельного скоку. Росія стоїть біля брами Пекінгу, аби першою зголосити ся по спадщині після небіжки. Але чи вже час на се. Туреччині ворожили смерть ще перед 200 роками, а она доси живє. Тим лекше опре ся Китай розкладови, бо они є могутіші і більше спосісти. В деяких китайських провінціях не станула ще нога Европейця. Се, що Европейці та Японці забрали Китайцям на крайчиках великої китайської держави, є лише малою єї частиною. Перед дальшими посягми зможе Китай оборонити ся хоть би лише сотками мільонів своєї людности. Усі европейські держави, а надто Японія і Америка позискали в Китаю місця, які несуть їм обильний овоч. Не один мільярд европейского гроша ульоквано в китайській ренті, в торговлі з Китаєм, в залізничних та портових будовах, у фльотових стаціях та кольоніях. А все те належить зберегти в виду теперішного повстаня Боксерів, уважаючи при тім, щоби повага европейских держав дізнала на Сході належного послуху. Зміж европейских держав найбільше зависим оком дивлять ся на себе Англія та Росія, які в Китаю здобули собі рішаючий перед иньшими вплив. Давнійше Англія була всемогучою, тепер виширає єї поволи Росія, розширяючи свій вплив в Азії. Бути може, що иньшим часом Англія була би не проминула такої нагоди, як теперішнє повстанє Боксерів, щоби напово відзискати свої впливи на китайській дворі, та підперти свої жаданя грозьбою оружною розправи. Але тепер Англія, запрятана африканською війною, приглядає ся з завистию на поступи російської політики. А Росія не так силою оружжя, як своїми на велику скалю та на далеку будучність розложеною кольонізаційною, спокійною і толерантною для тубольців політикою звертає до себе симпатії азійских народів. Так отже в теперішнім повстаню Боксерів, хоть істнує згода і порозумінє між европейскими державами, всеж таки провід акції для побореня воєвничої секти принаде в участі Росії, з чого она в свій час не залишить витягнути для себе користий.

Новинки.

— **Календар.** В середу: гр.-кат. Єрмія апост.; рим.-кат. Антонія.; В четвер: гр.-кат. Юстина муч.; рим.-кат. *Боже Тіло.*

— **Делегат Наук. товариства ім. Шевченка** на 500-літній ювілей ягайлонського університету, др. Колесса і делегат Ставропігійского інституту, сеніор проф. др. Шараневич, котрі виступили в часі торжества в костелі св. Анни з привітними промовами в українсько-руській мові перед лицем самого цвіту учених «всіх язиків» з нового і старого світа, мали нагоду зазначити, що є на сьвітї українсько-руський нарід, є укр.-руські наукові інституції, і що українсько-руська мова є також академічною мовою. Они мали нагоду зачитати і переконати ся, що участь їх в торжестві

принесла лише честь укр.-руському народови поруч иньших народів культурних. Але при сій нагоді могли они також зрозуміти, який се був сором для укр.-руского народу, коли на подібне академічне торжество Палацког в Празі в 1898. р. зібрали ся заступники науки з цілого світа, від всіх народів, а рускі народні товариства, запрошені на се торжество, не вислали своїх відпоручників, лише школярську телеграму з протестом проти політики молодческого клубу, підписану начальниками сих народно-руских товариств.

— **3 над Черемоша** пишуть нам: Любий наш Владика станиславський закінчив візитацію на Буковині дня 3. с. м. Хто знає, як розкинені суть руско-кат. парохії на Буковині, той піме, що і для звичайного туриста, звидіти в тім часі ті парохії, є труд надсильний, а щож доперва подумати о труді Архирея, котрий кромі сповненя в таких случаях звичайних конечностей, держить при кождім посіщеню денно по кілька ціло-і більше-годинних проповідій. Щоби дати малий доказ надзвичайних трудів Архирея, наведу слідує: З Путилова виїхав Архирей дня 1. с. м. о год. 8. рано до Вижниць 42 км. віддаленої, гірської дороги. По привитаню в Вижниці вирушив по малім відпочинку зараз на посвященє каплиці до Коцелівки понад 50 км. від Вижниць віддаленої і прибув там о год. 11. вночі. Зауважити ще треба, що більша половина тої дороги мусить відбувати ся на кони — вертепами та горбами в гору. По посвященю каплиці та по посіщеню прилученої Майдан вернув до Вижниць 2. с. м. понад вечір, де 3. с. м. відбув канонічну візитацію. З Вижниць переїхав Архирей в коссівський деканат, де в домі о. крил. Лісевича пробув до 9. с. м. — ніби то випочиваючи. Випочивок був такий, що Архирей від рана до вечера працював над поагодженем біжучих справ дизецзальних, або скажм язиком зрозумілим для прихильників Архирея — зауряцьовує ся. — В коссівскім деканаті відбуде ся візитація парохій в такий порядок: 10. червня Старо-Куті, 11. Куті (місто), 12. Тюдів, 13. Рожан великий, 14. Ростокі, 15. Білоберезка, 16. Бервінола, 17. Довгополе, 18. Ферескуля, 19. Красноія, 20. Ясенів горішний, 21. Криворівня, 22. Яворів, 23. Річка; а звідси поїде Архирей через Косів і Заболотів (зелізницею) до Станиславова. — Сподіємось, що Архирей начоно пересвідчить ся, що подані дописувателями вісти про всякі «порядки» в Косівщині — не суть безпідставними і тенденційними. I. II.

— **3 Коломиї** пишуть нам: В п'ятницю рано прибув сюда послішним поїздом в повороті з краківського торжества Преосвященний Андрей Шептицький в цілі дальшої візитації деканатів, коломийского і коссівского. З Преосвященним прибув також яко конвізитор, архидиякон о. Литвинович з Станиславова.

— **3 Руского Товариства педагогічного.** Наш женьський інститут не має власної хати — але винаймає. Позаяк тепер є найліпший час до зміни мешканя, а Виділ хотів би знайти як найвигіднійше поміщенє по можности в городом; тому зволять ласкаво ті П. Т. Родичі і Ошкуні, що задумують свої діти помістити в слідуєчім році шкільнім в згаданім інституті, — повідомити о тім карткою коресп. Заряд інституту (при ул. Курковій ч. 10.), або Головний Виділ (Народний Дім) до 25. л. червня. Відповідно до числа зголошень буде Виділ шукати мешканя. Условія відомі: ціле удержанє 40 кор. — наука музики 10 К. місячно. Ближші звістки щодо кількості біля і убраня подасть ся піснійше.

— **3 українсько-руского драматичного тов. ім. І. Котляревского.** Заповіджене вчє нині (12. червня) аматорске представленє «Розумний і дурень» відбуде ся пізнійше, з причин від Товариства независимих. Закуплені білети є важні на пізнійше.

— **Загальні Збори «Самбірської окружної Ради»** відбудуть ся 14. червня (в четвр) в льокалі «Рускої Бесіди» в Самборі о 3. год. пополудни з звичайним порядком дневним.

— **3 судової салі.** В суботу покінчив ся процес п. Тадея Стецькова, почтового практиканта, обжалованого о крадіж грошевого листу з квотою 9.600 корон. Стецькова увільнив суд від вини і кари, бо в наслідок браку доказів відступив прокуратор від обжалованя.

— **Загадочна подія.** На улиці Оссолінских у Львові найдено позавчера кусники десятирєнских банкнотів, при чім ніхто не міг пояснити, звідки могли они взяти ся. Ще більше загадочним се стало ся, коли вчєра прибув на поліцію п. П., людовий учитель, та заявив, що він згубив овод на ул. Оссолінских 30 зр. в десятках. Мабуть якась немудра а злобна рука подерла найдені гроші, щоби не було: ні мені, ні тобі.

— **Stowo Polskie,** а за ним і иньші дневники (і «Руслан») подали фальшиву вість, наче то др. Люеґер, оглядаючи лавки чеських обструкціоністів, виняв жменю мідяків і кинув їм з окликом: «маєте, чеські музиканти». Є се зловлива видумка кольпортєрів «Stowa Polskiego», що за всяку ціну вяже ся з німецькою лівицею.

— **Перші матуристки.** В Кракові відбув ся минулого тижня перший іспит зрілости в тамошній приватній жіночій гімназії, заснованій тому чотири роки. Вислід іспиту є такий: Сьвідощтво зрілости одержали: Баранецка Софія (з відзн.), Березницька Олена, Гольдфінґерівна Гізеля, Гонцасівна Йосифа, Горовіцівна Наталія, Кавецка Ельвіра, Медуска Анна (з відзн.), Опольска Кароліна (з відзн.), Папіска Ольга (з відзн.), Радваньска Марія, Рошкевичівна Софія, Сьвідєрска Анеля, Шарловска Марія (з відзн.), Татарівна Стефанія (з відзн.), Трушковска Романа і Вісєвска Олена; від іспиту відступила 1; поправку одержало 4. — Розданє сьвідощтв відбуло ся дуже торжественно. Радник др. Герман виголосив довшу бесіду до абітурієнток, а у відповідь єму промовляла абіт. Вісєвска.

— **Дрібні вісти.** В Копичинцях два парубки Стефан і Микола Сороки побили свого вітчима Стодолу так сильно, що сей в наслідок ран помер по кількох годинах. — В Микулинцях застрілив ся громадський писар 65-літній Антін Попелька задля родинних незгодин. — В Буковіску дня 3. с. м. убив грім 13-літнього Осипа Сольона, коли він пас вівці на пасовиску. — В Вишнівчику убив хтось підчас сну 60-літнього господаря Маріяна Шайду. Убийник ранив Шайду сокирою в голову. В три дни Шайда помер і полишив вдову і 14 діттих. Убийник довершив сего злочину в цілі рабунку, однак сполоханий утік. Ув'язнено вже підозріного о злочин 22-літнього парубка, Івана Кузя. — В неділю пополудни прибув до Відня віцекороль єгипетський. — Др. Кастан Булят, посол до державної ради від р. 1879. і член дальматиньского сойму від р. 1877. помер позавчера у Відні в 64. році життя. В обох репрезентативних тілах покійний Булят заступав умірквану групу хорватского, народного сторонництва. Від р. 1885. до 1895. був також бурмістром міста Сплити (Спалато). — Угольний камінь під ювілейний костел у Відні положено в неділю в присутности цїсаря, міністрів, достойників, послів і великого здвигу публики. — В Гамбурзі згоріла фабрика олію на шкоду 5 мільонів марок. — Підчас виборів на війта в Барос на Угорщині прийшло до бійки, в якій згинув один мужик, а 16 поранено. — На владиавкаській залізници стрінули ся два поїзди. Кільканайцять вагонів розбило ся, а 6 людий стратило житє.

Посмертна оповістка.

О. Володимир Поховський, парох в Должанці, коло Тернополя, упокоїв ся в неділю Зелених Свят по довшій, тяжкій недужі в 39. році життя а 16-ім сьвященства. Покійник був щирим і ревним Русином-народовцем і горячим патріотом. Мимо слабого здоровля трудив ся щиро для морального двигненя народу і єго просьвіти, визнавав ся яко проповідник і справдешній добрий пастир. Полишив вдову і доньку. Похорони відбувають ся нині. Нехай єму земля пером і вічная пам'ять!

Телеграми.

Відень, 12. червня. Правительство не думає розв'язати державну раду, а то з огляду на Поляків, лібералів і католицких людовців. Міністер Пентак і намістник Пінїський мали загрозили уступленем на случай розв'язаня.

Рим, 12. червня. Папа римський доконав в неділю пополудни, в базиліці св. Петра, акту беатифікації двох італійских мучеників. Величезні заступи паломників витали оваційно папу, про якого стан здоровля розійшли ся були неспокоячі, а пересадні вісти.

Льондон, 12. червня. Бюро Райтера доносить з Петербурга: До порту Артура російске правительство, в порозуміню з иньшими державами, вислало розказ, щоби 6.000 тамошного гарнізону, були готові до від'їзду до Тієнтсїну, коли-б зажадав сего російський посол в Пекіні.

Тієнтсін, 12. червня. Телеграфічне полученє з Пекіном перерване. Рух на всіх північно-китайских залізницях застановлений.

Берлін, 12. червня. Бюро Вольфа доносить з Пекіну, що ексцеси против християн збільшують ся. Віцесекретаря бельгійского посольства потурбовано на улиці. В місцевости Тінґтов підпалено американське заведенє місийне, при чім згинуло 40 людий. До Пекіну прибувають відділи війск европейских держав.

Льондон 12. червня. Вчєрашні дневники доносять з Тієнтсїну, що там кружить поголоска, мовби цїсарєва-вдова утікла до будинку російского посольства в Пекіні.

Малий фейлетон.

Уперте хлопя.

Розповідок Олександра Катренка.

В кінці першої половини XIX. віку «воєнне поселеніє» на Україні саме було в своєму розцвіті. В одному з центрів його, в корупсному містечковій Сватовій-Лучці, як по людському, чи у Ново-Єкатеринославі по урядовому тоді, в одному з кирасирських полків, який там мешкав, був ескадронний командир, пан ротмістр Никифоренко. По тим часам то ескадронний командир та ще і ротмістр, то був урядовець не аби який. Тоді такого уряду залучували всі через великі десятки років служби, сливе аж на приконецчю життя тільки що найбільше. Був і Никифоренко людиною собі вже немолодою. Родину він мав у себе величеньку, та ще й дуже величеньку, щось, здасть ся, ледві без одного тільки не ціла дюжина дітей того і другого поділу була у його. Але те воно все панові Никифоренкові було-б і нічого, коли-б тільки син його Сашко не таким би вдав ся-б був! І хто його знає, що воно з того хлопця і за дитина така на світ народила ся!? Колиж до яких десяти років, аж доки не довело ся його як слід віддавати вчити куди на бік з дому, то з його ще й ось яка не така гарна всім дитина була. Що вже за розумне з Сашка хлопя було, що вже за тямливе, то навіть аж далеко, далеко не по роках тих тодішніх своїх він всіми тими гарними здатностями своїми визначав ся. Втішав Сашко тоді собою ось як своїх родите-

лів й ось яку, аж не таку, покладали вони на його надію свою.

Читати і писати то Сашко навчив ся за одну зиму і сливе самостійно та легко, граючи ся, а тоді-ж то йому то ще і п'яти років віку повних не було. Батько і мати його, та було-ж і чим, аж не нахваляють ся було ним перед усіма і родичами і знайомими своїми. Як на чудо яке дивували ся на його всі. Правда, що за весну, літо і теплу осінь Сашко був і забув все те, що отто придбав собі зимою, та ще й як забув! Так, що навіть і літерів вже на пів не пригадає було собі, але те дарма йому, бо за нову зиму він знов швидко все відновив та ще де в чому, богацько де в чому і далі далеко, далеко посунув ся.

— Е! дякувати Господеві, Сашко в мене розумово великою, дуже великою людиною буде. Він прославе мій рід. Руку отсю, та що руку, голову я свою тоді згоден дати з плечів стяти, коли мій Сашко та не буде генералом.

Нихато казав пан ротмістр Никифоренко, батько Сашків, і жінці своїй пані Олександрі і всім, всім своїм знайомим, навіть вахмистрові свого ескадрону, коли той приходив звичайно що дня в ранці до його з рапортом і стояв, як мармуровий стовп, непорушно біля притолку дверей, а притилтній Сашко, одягнений вже у кирасирський мундир, у білій шапці з жовтою околицею, передразнюючи вахмистра, також становив ся біля другого притолку тих-же саме дверей і також, як і вахмистр той, випрямляв ся і, непорушно стоячи, витягував і свої рученята вздовж своїх ніжок.

Настигло Сашкові десять років і родителі

з непорушними і досі великими сподіванками на його поклали відвести його до єдиної тоді задля всієї слободської України гімназії харківської губерньської. Сливе всі немістові харківські мешканці основували дитий своїх у пансіоні, який існував при тій-же гімназії. Понав в той пансіон і Сашко.

Суворі були тоді люди, суворі і часи тоді були задля людей взагалі. Були тоді часи, про які досить тільки сказати, що вони були Миколаєвські, то і тямливими вже вони задля всіх зроблять ся. Суворо обертали ся тоді у всіх відносинах і з дитинством, юнацтвом тодішніми однакою, в усіх тодішніх училищах. Треба тільки згадати історичні кантонішескі школи з їхнім спартанським вихованієм, та і взяти їх собі за загальний взорець. Суворе було вихованіє і в харківській губерньській гімназії. Всі педагогі там тодішні, однакою, які усюди тоді всі вони так, мали певний, непорушний поклад, що «за одного битого двох небитих дають та ще і не беруть». І парили, ось як парили тоді усюди кожде тіло, парили його навіть і благородне дворянських дітей в гімназії. Парили його і за що небудь і так не за віщо, аби-б тільки, бо-ж принцип був вже такий. Суворі відносини були і дітей одного до другого. Фізична міць межі ними підносила ся до культу. Слабеньким тілам там тоді життя не було. Їх забивали міцніші товариші, іноді аж до смерті їх доводячи. Немічних то гнітило і начальство, бо-ж такі по всяк час усюди і через усе і за всіх чомусь залишали ся винуватими і мусіли спокотувати за всіх все.

(Далі буде).

ПЛАШІВСКА парова фабрика дахівок і цегол

Стоваришенє зареєстр. з ограниченою порукою,

Бюро в Кракові, ул. св. Гертруди ч. 8
порукає:

дахівки подвійні вальцьовані — системи вінербергської — барви червоної або чорної;
рурки дренові різної величини.

Доставу дахівок обіймає для вигоди П. Т. разом з критем.

Цінники і прібки висилає даром.

Упрашає о численні замовленя

17—20

Заряд.

Товариство взаїмного кредиту „ДНІСТЕРЪ“

стоваришенє з обмеженою порукою, Львів, ринок ч. 10
(дім „Просьвіти“).

уділяє позички за оплатою $5\frac{1}{2}\%$ і 1% додатку на кошта адміністраційні, властителям ґрунтів і господарств до 500 корон за порукою двох відповідних ручителів або за інтабуляцією, над 500 корон тільки за інтабуляцією на першій місци, до сплати в ратах на 3 до 10 літ. Сьвященники, не посідаючі реальностей, мусять крім поруки двох ручителів предложити ще полісу житєву; обезпечитись можна через «Дністеръ» в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові після всяких можливих комбінацій.

Згадане Товариство приймає вкладки до опроцентования від членів і третих осіб по 4% .

— Уділ членський виносить 50 кор., вписове 2 кор. —

Членом бути і позичку дістати може тільки член обезпечений в «Дністеръ».

Інформації уділяє Дирекция листовно або агенти Товариства взаїмних обезпечень «Дністеръ».

— РІК ЗАСНОВАНЯ 1892. —

Товариство взаїмних обезпечень „ДНІСТЕРЪ“

перше і одинокє руске Товариство асекураційне, припоручене Всч. Духовенству і всім вірним Впреосв. Митроп. і Преосв. Еп. **Ординариатам** всіх трех епархій, обезпечає будинки, уряджене домашнє, скот, господарекі знаряди, збіже в зерні і солоні, сіно в стогах і будинках против шкід огневих.

Стан фондів гваранційних з днем 31-го грудня 1899 виносить:

Фонд резервовий	245.814	кор.	52	сот.	} 486.145 кор. 92 сот.
Резерва премій	148.480	„	—	„	
„ спеціальна	1.684	„	80	„	
Фонд основний	72.000	„	—	„	
„ емеритальний	18.166	„	60	„	

Тарифи «Дністра» дуже умірковані, услівя обезпечень користні, а шкоди ліквідують ся безпроволочно. До кінця 1899 року виносили виплачені шкоди 1,669,563 кор. 38 сот. **Поліси** «Дністра» приймає **Банк краєвий і Каси ощадности** у Львові, Коломні, Самборі, Долині, Сьвятині, Городенці, Теробовлі і Заліщиках при позичках гіпотечних.

На житє можна обезпечитись через «Дністеръ» в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає найкористнійші услівя, представляє своїми фондами найбільшу гваранцію і видає поліси і квіти в рускім язичі. **Зголошеня** о уділенє агенцій в окрестностях, де нема близько агентів «Дністра», приймає ся. «Дністеръ» виплатив агентам по кінце 1899 р. провізії 216.714 корон.

Львів, ринок ч. 10. (дім «Просьвіти».)

КОНЦЕСІОНОВАНА ЧЕРЕЗ Ц. К. НАМІСНИЦТВО

Агенция газет і оголошень

Антонія І. Голендера

у ЛЬВОВІ, при улици СІКСТУСКІЙ ч. 2.

приймає пренумерату місячну і кварталну на всі часописи, які виходять в краю і за границею в язичі рускім, польскім, німецнім, французскім і т. д. по оригінальних цнах.

ПРОДАЖ ПООДИНОКИХ ЧИСЕЛ.

Приймає оголошеня (інсерати) до всіх часописей обчисляючи їх як найдешевше.

Бюро отворене від 7. години рано до 9. вечером.